

УДК 930.2:94 (438)"1910/1939"

Віра Кочкодан

**ВІДОБРАЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛЬСЬКИХ ЖІНОЧИХ ТОВАРИСТВ У ГАЗЕТИ  
"KURJER STANISŁAWÓWSKI" ("КУР'ЄР СТАНІСЛАВІВСЬКИЙ")  
УПРОДОВЖ 1910–1930-Х РР.**

*Стаття присвячена висвітленню у газеті "Kurjer Stanisławowski" ("Кур'єр Станіславівський") діяльності жіночих товариств Станіслава 1910–1930-х років. Охарактеризовано форми, методи, результати їх праці. Здійснено порівняння відображення у періодиці діяльності українських і польських жіночих організацій. Досліджено генетичний розвиток розвідок у зростанні повідомлень про жіночий рух у місті Станіславі упродовж першого тридцятиліття ХХ ст. Доведено, що у громадськості, у зв'язку із цією інформацією, формувалася позитивна думка щодо образу жінки, зокрема, та жіночого товариства в цілому, відбувалася постійна підтримка їх діяльності.*

*Ключові слова:* жіночі товариства, періодика, "Kurjer Stanisławowski" ("Кур'єр Станіславівський"), польський жіночий рух, м. Станіславів.

Остання третина ХІХ – ХХ ст. – це час корінних, переломних моментів історії: модернізація економіки, зростання чисельності та кількості політичних партій, поява різноманітних національно-визвольних течій, змін ментально-психологічних, формування "індустріального" типу свідомості та поняття "громадянського суспільства". Перелічені зміни частково торкнулися міста Станіслава. Суспільне життя у краї, який перебував у складі Австро-Угорщини, а потім – Другої Речі Посполитої, продовжувало активно існувати.

Сучасне поняття "громадянського суспільства" важко уявити без усіх свідомих суспільних верств держави. Його, як й історію, творять люди. Так, кожен на своєму місці, а в підсумку у загальносвітовому масштабі. У процесі його побудови, розвитку самосвідомості, існування держави, інколи, більш вагому роль відіграють не ідеї, теорія, а проста, щоденна, побутова діяльність людей. Такого роду практичну діяльність проводили жіночі товариства нашого міста. Саме преса допомагала донести до громадськості відомості про їх працю.

Про жіночі товариства написано безліч праць українських науковців. Серед найвідоміших – М. Богачевська-Хом'як [1], О. Маланчук-Рибак [3–5], М. Дядюк [2], М. Павлюх [7], З. Нагачевська [6], Б. Савчук [9] та інші. Водночас розгляд їх історії у контексті періодики на регіональному рівні слабо вивчений. Відзначимо монографію львівських науковців В. Передирія, Н. Сидоренка, Т. Старченка "Жіноча доля на тлі доби: (Літопис жін. руху у світлі укр. вид.)" [8]. На рівні Станіславського округу опис праці жіночих згромаджень нами проводиться вперше.

Мета статті – висвітлення діяльності жіночих товариств м. Станіслава на сторінках періодичного видання "Kurjera Stanisławowskiego" ("Кур'єра Станіславівського") упродовж 1910–1930-х рр.

Періодична преса дає змогу прослідкувати формування думки освіченого суспільства про діяльність жіночих товариств та подає більш уточнюючу інформацію про неї. Власне таку одну з таких ролей відіграв "Кур'єр Станіславівський" (далі "KS" – популярна загально інформаційна газета, яка виходила щонедільно з 1887 р. польською мовою) у м. Станіславі.

Опрацювавши відповідну періодику, виокремлюємо наступні особливості діяльності жіночих товариств: частіше зустрічаються статті інформаційного типу, ніж аналітичного. Так, більшість згадок про жіночі товариства знаходяться в рубриці "Kronika" ("Хроніка"), поступаючись популярністю політичним подіям 1920-х рр. (вибори до місцевих рад, акції різних політичних партій тощо), питанням економіки, освітнього і спортивного життя. Це не випадково, зважаючи на загально інформаційний характер газети, суспільну атмосферу того часу; у статтях висвітлювалася діяльність виключно польських жіночих товариств ("Кружок польських пан" – "Koło Polskich Panie", "Koło żeńskie L.O.O.P." – "Коло жіноче", "Koło żeńskie P.Z.K." – "Кружок пан П. З. К.", "Narodowa Organizacja Kobiet" – "Народна організація жінок", "Sodalicia Pań" – "Братство пан", "Sodalicia nauczycielek" – "Братство вчительок", "Towarz. Pań dobroczynnych" – "Товариство пан добродійності", "Matki Chrześcijańskie" – "Християнські матері", "Arhybratstvo" – "Архибратство", "Złóbka" – "Притулок", "Dom sierot" – "Дім сироти", "Oddział żeński Sokół" – "Жіночий відділ "Сокола", "Ochronki" (Seksja "Chleb głodnym dzieciom") – "Охоронка" (секція "Хліб голодним дітям"), "Jedność" (Seksja żeńska) – "Єдність (жіноча секція), "Stacja Opieki nad dzieckiem" – "Станція Опіки над дітьми".

Газета "KS" більше уваги приділяла праці жіночих організацій у громадсько-побутовій сфері. Зокрема, найчастіше у статтях згадувалася проблема опікування сиротами. Їх діяльність полягала у

наступному: збирання пожертвувань на утримання дітей, будівництво "Дому сироти". Так, за 23 квітня 1911 р. згадується виступ голови товариства "Польських пань" Аліни Бачальської про нагальну необхідність створення такого типу закладу для круглих сиріт віком для хлопців до 10 років, для дівчат – до 14 років. Планувалося видання безкоштовних обідів, забезпечення їх зимовим та осіннім одягом, книгами та шкільним приладдям. Вони мали знаходитися під постійним наглядом членкинь товариства. Кошти планували зібрати шляхом відвідання жінками жителів кожного кварталу. У 1926 р. згадується про бюджет "Дому сироти" [12, с. 1].

Аналогічно своїм змістом була така форма роботи "польських пань" як організація безкоштовного харчування. Так, зустрічаємо повідомлення про об'єднання двох товариств "Народної християнської кухні" і "Товариство пань доброчинності" у одне – "Християнська спілка доброчинності для підтримки убогих" ("Chrześcijańskie miłosierdzie stowarzyszenie wspierania ubogich") з метою надання малокоштовних і безкоштовних обідів для старців, пенсіонерів, калік, безробітних, малозабезпечених та інших, а також для облаштування двох будинків на вулиці Вірменській на її потреби. На сторінках преси позитивно оцінюється ця дія, вказуючи на те, що проблема голодуючих була не тільки справою опіки над ближнім, але й ознакою справедливого суспільства. "KS" описує склад управління нового товариства (голова Сабіна Хованцова), куди ввійшли представники двох статей. Фінансування мало здійснюватися на пожертвування, внески членів спілки та коштами адміністрації, магістрату, ощадної каси міста [13, с. 1–2].

Водночас жінки продовжували працювати у сфері організація курсів крою та шиття, малювання тощо. Їх проведення припадає на 1920-і рр., що пов'язано із економічною кризою у провідних державах та Східній Галичині. Курси влаштовували для можливості жінок власними силами отримати одяг, забезпечити ним сім'ю, зекономити бюджет чи виробництво на продаж. Були вони платні і залежали від кількості бажаючих ними скористатися (10 злотих від особи і менше, якщо приходило більше 20 осіб), щотижневі у післяобідній час; проводилися у початковій школі ім. королеви Ядвіги [19, с. 5; 20, с. 4].

До просвітницького руху жінки залучали своїх членкинь та місцевих жителів через читальні. Майже у кожному номері згадувалася бібліотека "Союзу громадянської праці жінок", яка працювала щодня з 17 по 18 год. Вона була платною (50 крон щомісячно), рекламувалася наявна періодична преса, яка могла більше зацікавити жінок, ніж чоловіків [10, с. 5]. Проведення віче на підтримку національного виробника свідчило про намагання жінок підтримати польських підприємців, зберегти стабільною економічну ситуацію краю. Зусиллями "Союзу жіночих товариств" у грудні 1928 р. відбулося віче на підтримку національного (польського) виробника. Були гості зі Львова [30, с. 3].

Досить багато статей присвячено участі жінок у громадсько-культурних заходах: вшанування полеглих воїнів у роки Першої світової війни (зустріч президента Польщі Мосціцького [30, с. 6.]); організація канікул на тлі природи (пропаганда здорового способу життя) тощо. Це доводить їх патріотичну позицію, бажання передавати її молодому поколінню.

Менше у пресі висвітлювалося питання організації жіночих товариств. Це закономірно, адже за протяжністю це складніший, триваліший етап, ніж можливість висвітлення щоденної або щотижневої діяльності. Авторами статей у "KS" виступали жінки. Так, за 1911 рік на сторінках газети з'явилася стаття Адели Мацутової, яка висунула ідею об'єднання усіх жіночих товариств в одне на федеративних засадах: "...належало б створити Союз або організацію жіночих товариств на зразок існуючого такого об'єднання в Познані. Воно не означало б нівеляцію різних поглядів, а повинно утворитися на засадах рівності і носити інформаційно-дорадчий характер, маючи на меті допомогти окремим товариствам у розвої власного курсу" [23, с. 4]. Ще одними аргументами на користь союзу було: співпраця, обмін думками, спільні акції, уникнення розпорошення та прояву амбіцій. Мали відбуватися щоквартальні з'їзди, на які окремі товариства висилали б своїх делегаток із доповідями ("Związek cywilny-twórczość pracy kobiet"), обирати кожного разу іншу президію. Більш конкретних кроків автор не пропонує. Це – швидше стаття-звернення до жінок, ніж програма дій [23, с. 4].

15 квітня 1928 р. на сторінках газети "KS" знову з'явилася ідея об'єднання розпорошених жіночих сил шляхом створення єдиного товариства. Ініціатором виступила Марія Хелінська, а роль лідера обрав очолюваний нею "Союз громадянсько-творчої праці жінок", створений у Станіславові як відділ Центрального союзу у Варшаві під керівництвом Софії Морачевської. Станіславський відділ складався із чотирьох секцій: прибуткової, очолюваної Аліною Бечальською; агітаційної (лекційної) на чолі з Ю. Фаховною; господарської; обласної. Обрано управління: голову, двох заступників, секретаря, скарбника, двох тимчасових членів управління [42, с. 6].

У 1930-х рр. інформація у пресі про діяльність товариств у Станіславському воєводстві значно зросла. З'явилися статті більшого обсягу, докладніші у подіях, які займають одні із перших сторінок газети. З аналізу статей 1935–1937 рр. "KS" випливає, що найбільше поширення і популярність має товариство Z.P.O.K. ("Związek Obywatelskiej Pracy Kobiet" – "Союз громадянської праці жінок" (СГПЖ)).

Крім того отримуємо відомості і про релігійні жіночі згромадження, що не було поширеним у пресі 1920-х рр. На нашу думку, ці особливості безпосередньо пов'язані із активізацією суспільно-громадського життя Східної Галичини. Ще однією "новинкою" у "KS" була поява першої згадки і про українське жіноче товариство "Союз українок" (СУ). Так, за 28 червня 1936 р. дізнаємося, що СУ було третьою найвпливовішою, найчисельнішою організацією після "Просвіти" та "Рідної школи". Оцінка автора Йозефа Зелінського була об'єктивною. Він стверджував, що цьому товариству немає аналогів у польському жіночому русі. Тут же дізнаємося, що СУ складалося із двох регіонів: станіславського (охоплювало 35 гуртків і включало 2 тис. членкинь) та галицького – 8 гуртків [11, с. 3–4].

Щодо статей про діяльність СГПЖ, то вона носить інформаційний характер з оціночними елементами автора. Наприклад, назва статей, зазвичай, звучала "З діяльності СГПЖ у Станіславі" або "Велике зібрання СГПЖ у Станіславі". У них дізнаємося про структуру організації, очільників, сприйняття їх громадськістю тощо. На підтвердження своїх слів, оцінок автор наводив статистичні дані, виголошені на щорічних звітах СГПЖ. На сторінках газети висвітлювалася жіноча праця у наступних сферах. Політично-громадське виховання (опікувався відділ з однойменною назвою), що включало проведення бесід на актуальні та дискусійні питання політичного, господарського, соціального значення. За 1934–1935 роки їх проведено 36, 37 – за 1937-ий рік. Тематика стосувалася жіночих питань або нагальних теперішніх: "Актуальні проблеми жіночого руху у Польщі" (від створення людини до сьогодні), "Міжнародна політична ситуація в теперішні часи", "Цілі і завдання Слов'янського союзу жінок у сучасній хвилі" [35, с. 3].

Особливу цінність преса відзначала у сфері благодійності, оскільки такого роду діяльність захищала громаду від моральної деградації. Основна увага зосереджувалася на улаштуванні у кафе-кондитерській (знаходилася на Гірці) безплатних та мало оплачуваних (5 грошів) обідів для безкоштовних, малозабезпечених особливо у зимовий період. Так, про неї інформація зустрічається у статтях за квітень 1935 (№ 967), січень 1936 (№ 4), травень 1936 р. (№ 19), січень 1937 р. (№ 54), травень 1937 р. (№ 71) [35, с. 3; 46, с. 6; 36, с. 2; 39, с. 4; 41, с. 5]. Відкриття будинку для перебування бездомних, убогих самотніх жінок, інколи і для тих, хто не може заплатити за готель, теж було ознакою турботи. Благодійність здійснювалася і щодо дітей безробітних. Членкині дарували одяг, солодощі дитячим садкам. Зазвичай, це відбувалося у святкові дні, наприклад, день св. Миколая [18, с. 3].

Культурно-просвітницька робота з дітьми, молоддю включала секцію жіночих справ, секцію культури і краси) організація вечорів-дискусій на актуальні питання часу, улаштування урочистих походів на честь маршала Пілсудського [44, с. 5], світлиць (декламування віршів, виступів тощо); улаштування літніх дитячих таборів, опіка над дитячими садками, куди ходять діти безробітних і бідних осіб (на Бельведерській). Пропагандистська діяльність полягала у випуску газет, книг членкинь СГПЖ.

Господарська сфера у порівнянні з 1920-ми рр. значно розширилася і включала не тільки швейні майстерні "Мурашка", але й приготування консервних фруктів та овочів у співпраці із жіночою промисловою школою, курси особистої і побутової гігієни, рятувальної служби, економії коштів (особливо для сільських людей), тримісячні готельно-відпочинкові (підготовка жінок-офіціантів, покоївок, кухарок), які включали практичні професійні навички, так і загальнонавчальні [35, с. 3].

Друге місце за інформації у пресі займало "Коло жіноче" при LOOP. Основна увага зверталася на такі сфери, як: пропагандистко-агітаційну, лекції на теми "Роль жінки в протигазовому захисті" тощо для інших жіночих товариств, до яких входила видавнича діяльність [40, с. 2–3; 17, с. 5]; організація курсів елементарних, моделювання, вечорів-танців; допомога дитячим садкам; допомога в організації крайового авіаційного конкурсу [40, с. 2–3]. У пресі систематичним було інформування читача про новий склад уряду та секцій жіночих товариств (голова, заступники).

Зі сторінок "KS" дізналися і про таке об'єднання як жіночий відділ при ZS ("Zjednoczenie Sokół" – "Союзу стрілецького"). Висвітлювалася їх благодійна діяльність для дітей (одягом, харчами, влаштуванням свят), виховання у патріотичному дусі молоді (організація святкувань до 73-ої річниці січневого польського повстання, організація курсів шиття одягу, білизни у містах, зокрема Калуші [21, с. 3; 22, с. 3; 47, с. 3]. Автором високо оцінювалася професійна діяльність членкинь, їх ентузіазм у праці.

Найменше у періодиці давалося висвітлення релігійним римо-католицьким товариствам: "Содаліція Марійських пань", "Католицьке товариство жінок" ("Sodalitcja pan Marian", "Stowarzyszenie Kobiet Katolickich"). Так, відомості про них виключно інформаційного характеру – повідомлення. Наприклад, час і місце щомісячного зібрання, заклик взяти участь у Службі Божій або у виголошенні доповідей на теми: "Церква та її організація у суспільстві", "Пам'ятки про найкраще" [16, с. 4 26, с. 5;

27, с. 5]. Можливо, це пов'язано із світським характером газети та більшою закритістю даних товариств, діяльність виключно у своїй сфері, меншою чисельністю.

Таким чином, газета "KS" 1910–1930-х рр. подавала докладні відомості про ті жіночі польські товариства, чия діяльність була найпоширенішою на території Станіславського округу. Порівняння її газетних статей здійснено у хронологічному та тематичному аспектах, які тісно пов'язані між собою. Так, випуски цього періодичного видання переважно відображали громадсько-культурну (освітню, добродійну, побутову тощо) діяльність жінок, їх організаційний стан, ніж політичну активність. Це, власне, об'єктивно висвітлює їх працю. Крім того, інформація носила оглядово-описовий характер.

З початку 1923 р. зросла систематичність статей про працю жінок, їх аналітичність, що дало змогу прослідкувати послідовність їх дій, зміни складу уряду, форми праці, результати роботи, вплив на громадськість, порівняти різні жіночі товариства у процесі праці, дізнатися про найнагальніші потреби тогочасного суспільства шляхи їх подолання з боку жінок.

Газета "KS" належала до польського національного табору, тому у ній згадки про українські товариства дуже рідкісні, хоча вони були не менш поширені, ніж польські. Об'єднує усі статті об'єктивний характер подачі інформації та основна ідея – формування у громадськості традиційного розуміння жінки як матері, благодійниці, господині, патріотки, але віддаленої від активного політичного життя; а цікавість преси у висвітленні діяльності жіночих товариств упродовж 1910–1930-х рр. свідчить про бажання їх популяризації.

### *Список використаних джерел*

1. Богачевська-Хом'як М. Біле по білому. Жінки в громадському житті України 1884–1939 / М. Богачевська-Хом'як. – К.: Либідь, 1995. – 434 с.
2. Дядюк М. С. Жіночі організації Східної Галичини в контексті польсько-українського протистояння під час Першої Світової війни і у повоєнний період / М. С. Дядюк // *Ucrainika Polonica*. – Вип. 1 – С. 221–235.
3. Маланчук-Рибак О. Ідеологія і суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях XIX – першої третини XX ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст: Монографія / О. Маланчук-Рибак. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 500 с.
4. Маланчук-Рибак О. Українські жіночі студії: історіографія та історіософія / О. Маланчук-Рибак. – Львів: Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, 1999. – 54 с.
5. Маланчук-Рибак О. Жіночий рух на західноукраїнських землях (кінець XIX – 30-і роки XX ст.) / О. Маланчук-Рибак // *Жіночі студії в Україні: жінка в історії та сьогодні* / [За ред. Л.Смоляр.]. – Одеса: Астропринт, 1999. – С.110–128.
6. Нагачевська З.І. Педагогічна думка і просвітництво у жіночому русі Західної України (друга половина XIX ст. – 1939 р.) / З. І. Нагачевська. – Івано-Франківськ: Підприємство Третяк І.Я., 2007. – 764 с.
7. Павлюх М. Зародження польської жіночої преси у Львові та Галичині: політичні економічні суспільні умови та історіографічні особливості польського пресознавства (1840–1939) / М. Павлюх // *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. – 2011. – Вип. 34. – С. 168–180.
8. Передирій В. Жіноча доля на тлі доби: (Літопис жін. руху у світлі укр. вид.) / В. Передирій, Н.Сидоренко, Т. Старченко. – Дослідниц. центр історії укр. преси. – К., 1999. – 120 с.
9. Савчук Б. Жіноцтво в суспільному житті Західної України (остання третина XIX ст. – 1939 р.) / Б. Савчук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. – 280 с.
10. Czytelnia Związku Obywatelskiej Pracy Kobiet // *Kurjer Stanisławowski*. – 3 czerwca 1928. – S. 5.
11. Doktor Józef Zieliński Stanisławów w cyfrach 1931–1935 lat // *Kurjer Stanisławowski*. – 28 czerwca 1936. – S. 3–4.
12. Dom sierot // *Kurjer Stanisławowski*. – 23 kwietnia 1911. – S. 1.
13. Filantropia w Stanisławowie // *Kurjer Stanisławowski*. – 26 maja 1928. – S. 1–2.
14. Hołd Kobiet Polski // *Kurjer Stanisławowski*. – 2 października 1927. – S. 5.
15. Impreza wieczorem // *Kurjer Stanisławowski*. – 5 marzec 1911. – S. 6.
16. Katolickie społeczeństwo kobiety // *Kurjer Stanisławowski*. – 15 listopada 1936. – S. 4.
17. Kursy kobiety z oddziały L.O.O.P. // *Kurjer Stanisławowski*. – 25 lutego 1935. – S. 5.
18. Kursy z owoców i warzyw // *Kurjer Stanisławowski*. – 2 lutego 1936. – S. 3.
19. Narodowa organizacja kobiet // *Kurjer Stanisławowski*. – 30 stycznia 1927. – S. 4.
20. Narodowa organizacja kobiet // *Kurjer Stanisławowski*. – 20 lutego 1927. – S. 4.
21. Oddział żeński Z. S. // *Kurjer Stanisławowski*. – 13 stycznia 1935. – S. 3.
22. Oddział żeński Z. S. // *Kurjer Stanisławowski*. – 23 lutego 1936. – S. 3.
23. O związku stowarzyszeń kobiecych // *Kurjer Stanisławowski*. – 9 kwiecień 1911. – S. 4.
24. Pamiętaj o bezdomnych dzieci w dzień św. Mikołaja // *Kurjer Stanisławowski*. – 1 grudnia 1935. – S. 3.
25. Połkolonia Letnai T. S. L. w pow. Stanisławowski // *Kurjer Stanisławowski*. – 23 maja 1937. – S. 2.
26. Sodalitcja Pan Marian // *Kurjer Stanisławowski*. – 4 października 1936. – S. 5.
27. Sodalitcja Pan Marian // *Kurjer Stanisławowski*. – 5 grudnia 1936. – S. 5.
28. Walny Zjazd Koło żeńskiego L.O.O.P. // *Kurjer Stanisławowski*. – 16 lutego 1936. – S. 7.
29. Walny Zjazd Zw. Pr. Obyw. Kob. // *Kurjer Stanisławowski*. – 25 października 1936. – S. 4.
30. We wtorek // *Kurjer Stanisławowski*. – 13 listopada 1927. – S. 6.
31. Więc kobiety // *Kurjer Stanisławowski*. – 16 grudnia 1928. – S. 3.
32. Wykład w L.O.O.P. // *Kurjer Stanisławowski*. – 29 marca 1936. – S. 6.
33. Zasiadania miastokoło żeńskiego L.O.O.P. // *Kurjer Stanisławowski*. – 12 maja 1935. – S. 7.
34. Z działalności wiejski Z. P. O. K. // *Kurjer Stanisławowski*. – 5 lipca 1936. – S. 3–4.
35. Z działalności Związku Obywatelskiej Pracy Kobiet // *Kurjer Stanisławowski*. – 21 kwietnia 1935. – S. 3.
36. Z działalności Z. P. O. K. // *Kurjer Stanisławowski*. – 10 maja 1936. – S. 2.
37. Z działalności Z. P. O. K. // *Kurjer Stanisławowski*. – 20 września 1936. – S. 5.
38. Z działalności Z. P. O. K. w Stanisławowie // *Kurjer Stanisławowski*. – 10 stycznia 1937. – S. 3.
39. Z działalności Z. P. O. K. // *Kurjer Stanisławowski*. – 19 maja 1937. – S. 4.
40. Z koła żeńskiego L.O.O.P. // *Kurjer Stanisławowski*. – 7 marca 1937. – S. 2–3.
41. Z. P. O. K. // *Kurjer Stanisławowski*. – 24

stycznia 1937. – S. 5. 42. Z ruchu kobiecym // Kurjer Stanisławowski. – 15 kwietnia 1928. – S. 6. 43. Z ruchu kobiecym // Kurjer Stanisławowski. – 26 kwiecień 1928. – S. 5. 44. Związek Obywatelskiej Pracy Kobiet // Kurjer Stanisławowski. – 31 marca 1935. – S. 5. 45. Z Z. P. O. K. // Kurjer Stanisławowski. – 26 stycznia 1936. – S. 3. 46. Z Związek Obywatelskiej Pracy Kobiet Kurjer Stanisławowski. – 26 stycznia 1936. – S. 6. 47. Z Życia Strzelacznoho // Kurjer Stanisławowski. – 29 marca 1936. – S. 3.

**Вера Кочкодан**

**ОТРАЖЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОЛЬСКИХ ЖЕНСКИХ ОБЩЕСТВ В ГАЗЕТЕ  
“KURJER STANISŁAWÓWSKI” (“КУРЬЕР СТАНИСЛАВИВСЬКИЙ”) В ТЕЧЕНИЕ 1910–  
1930-Х ГГ.**

*Статья освещает в газетах “Kurjer Stanisławowski” (“Курьер Станиславивской”) деятельности женских обществ м. Станиславова 1910-1930-х годов. Охарактеризованы формы, методы, результаты их труда. Проведено сравнение отражение в периодике деятельности украинских и польских женских организаций. Исследованы генетическое развитие статейных исследований в росте сообщений о женском движении в городе Станиславе течение первого тридцатилетия XX в. Доказано, что у общественности в связи с данной информацией, формировалась положительное мнение относительно образа женщины в частности и женского общества в целом, происходила постоянная поддержка их деятельности.*

*Ключевые слова: женские организации, периодика, “Kurjer Stanisławowski” (“Курьер Станиславивской”), польское женское движение, Станислав.*

**Vira Kochkodan**

**DISPLAY OF THE POLISH WOMEN'S ASSOCIATIONS IN THE NEWSPAPER “KURJER  
STANISŁAWÓWSKI” (“COURIER STANISLAVIVKY”) FOR 1910–1930 YEARS**

*The article is devoted activity of women's associations in the newspapers “Kurjer Stanisławowski” (“Courier Stanislavivsky”) town Stanislaviv 1910 -1930 years. The characteristic forms, methods, results of their work. Comparison of reflection in the periodicals of the Ukrainian and Polish women's organizations. Investigated the genetic development of intelligence in growth article reports women's movement in the first thirtieth of the twentieth century. It is proved that the public in connection with this information, formed a positive opinion about the image of women in particular and sorority as a whole, there was a constant support of their activity.*

*Key words: sorority, Periodicals, “Kurjer Stanisławowski” (“Courier Stanislavivsky”), polsky women's movement, town Stanislaviv.*

**УДК 94(477.8)“1918/1939”**

**Володимир Місько**

**ПОЛІТИКА ПОЛЬЩІ ЩОДО ЛІВОРАДИКАЛЬНОГО РУХУ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ  
(1918–1939 РР.): ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ**

*В статті проаналізовано джерельну базу дослідження політики Польщі щодо ліворадикального руху в Західній Україні впродовж міжвоєнного періоду.*

*Ключові слова: ліворадикальний рух, архівні документи, польська влада, політична діяльність, періодика, комуністичні організації.*

На сучасному етапі розвитку української історичної науки назріла необхідність подолання низки накопичених стереотипних проблем. Історичні студії в окресленому напрямку вимагають неупередженої, позбавленої ідеологічної ангажованості оціночної інтерпретації першоджерел. З огляду на це аналіз джерельної бази дослідження політики Польщі щодо ліворадикального руху в Західній Україні упродовж 1918–1939 рр. видається актуальною науковою розвідкою.

Мета статті – проаналізувати джерельну базу дослідження політики Польщі щодо ліворадикального руху в Західній Україні в 1918–1939 рр.

Основні завдання наукової публікації полягають у виокремленні із значного масиву архівних джерел, періодичних видань, збірників документів та матеріалів, мемуарної літератури відомостей про особливості політики Польщі щодо ліворадикального руху в Західній Україні упродовж 1918–1939 рр.